

Dagboeknos. 6172
11500

Dossier 303.

INTERN

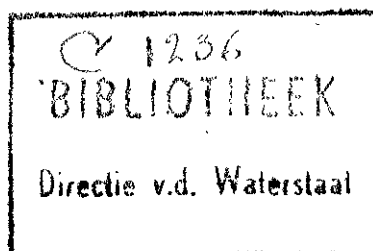
directie Benedenrivieren

N O T A

OVER DE DOMEINBELANGEN BETROKKEN BIJ DE AFSLUITING VAN DE BOTLEK EN BRIELSCHE MAAS EN HET HARTELSCHE GAT VOLGENS HET DOOR DEN HOOFDINGENIEUR VAN DEN RIJKSWATERSTAAT, Dr.ir. J.VAN VEEN, OPGE-
MAAKTE GEWIJZIGDE PLAN C (AFDAMMING BOTLEK BIJ BOVENPUNT ROZENBURG EN AFDAMMING BRIELSCHE MAAS BIJ STEENENBAAK, ENZ.).

met 4 bijlagen (*6 st. 1, 2, 3, 4*)

Veen0041

C1136

Dagboeknos. 6172
11500

Dossier 303.

N O T A

OVER DE DOMEINBELANGEN BETROKKEN BIJ DE AFSLUITING VAN DE BOTLEK EN BRIELSCHE MAAS EN HET HARTELSCHE GAT VOLGENS HET DOOR DEN HOOFDINGENIEUR VAN DEN RIJKSWATERSTAAT, Dr.ir. J. VAN VEEN, OPGE-
MAAKTE GEWIJZIGDE PLAN C (AFDAMMING BOTLEK BIJ BOVENPUNT ROZENBURG EN AFDAMMING BRIELSCHE MAAS BIJ STEENENBAAK, ENZ.).

-.-.-.-.-

met 4 bijlagen

-.-.-.-.-

In hoofdstuk IV van zijn belangrijke nota over de afdamming van de Brielsche Maas heeft de hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat, Dr.ir. J. van Veen, verschillende plannen uitgewerkt, t.w.:

1. Plan A.

Bestaande uit een dam bij Brielle, het verruimen van de Westgeul met bijkomende oeververdedigingen en het verruimen van den Waterweg beneden de Westgeul.

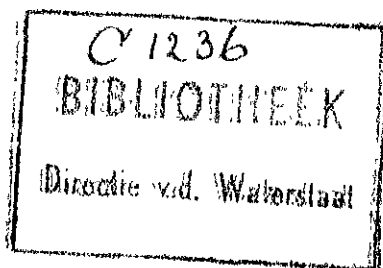
2. Plan B.

Bestaande uit een afdamming bij Brielle en bij de Wel-

plaat

Aan

den Heer ADMINISTRATEUR,
Hoofd van de Afd. Domeinen,
Dept. van Financiën,
's-GRAVENHAGE.

plaat met een open verbinding door Rozenburg.

Bij beide plannen wordt de open verbinding met den Waterweg gehandhaafd en uit dien hoofde is voor de Domeinen de uitvoering van één dezer twee plannen van geen belang, zoodat zij verder onbesproken kunnen blijven.

3. Plan C.

Dit plan beoogt de afsluiting van de Brielsche Maas door het leggen van een dam bij Brielle en een dam bij de oostpunt van Rozenburg. Tusschen deze twee dammen ontstaat een zoetwaterboezem. De dam in het Hartelsche Gat wordt daarbij verhoogd, zoodat de kruin ervan stormvloedwater-vrij komt te liggen. In dezen dam is een inlaatsluis gedacht voor den toevoer van zoet water uit de Oude Maas. Tevens kan deze sluis dienen voor afvoer van overtollig water. Voor het instandhouden van de scheepvaartverbinding is door de oostpunt van Rozenburg een schutsluis met toeleidingskanaal ontworpen. De bestaande sluis bij Nieuwesluis kan vervallen, daar de boezemwaterstand op de afgedamde Brielsche Maas dezelfde kan zijn als die van het peil op het Voornsche kanaal. Het boezempeil kan ook naar verkiezing tusschen H.W. en L.W. worden geregeld. Door uitvoering van dit plan kan de bedijking van de domeingronden tegenover Zwartewaal vervallen en worden de staatsbuitengronden, voorzover voldoende gelegen boven het boezempeil, geschikt voor bouw- of weiland. Bij dit plan zullen de buitendijken aan de westzijde van de westelijke afdamming verhoogd moeten worden. De totale kosten van dit plan worden geraamd op f 2.680.000,-, waartegen-

over

over aan gekapitaliseerde baten f 680.000,-, zoodat volgens den opsteller een uitgave wordt vereischt van f 2.000.000,- en indien men de verbetering van het beneden deel der Oude Maas achterwege laat een uitgave van f 1.600.000,-. Bij de baten wordt de landaanwinning bij Oost Voorne geraamd op f 5.000,-, of gekapitaliseerd op f 60.000,-. Deze bate (z.g. jaarlijksche landaanwinning van 5 ha. à f 1000,-) is naar dezerzijdsch inzicht illusoir. Niet onder de baten worden opgenomen de voordeelen, die de uitvoering van dit plan voor den land- en tuinbouw zal afwerpen, voortspuitende uit een verzekerde zoetwatervoorziening. Deze voordeelen blijken uit de in de nota opgenomen mededeelingen van den rijkstuinbouwconsulent ir. J.M.Riemens. Het is intusschen alleszins begrijpelijk, dat deze niet in de rentabiliteitsberekening zijn verwerkt, omdat toch op een bijdrage van die zijde bezwaarlijk valt te rekenen in deze tijden, waarin het den land- en tuinbouw nog geenszins goed gaat.

4. Gewijzigd plan C.

Op bijlage 21 wordt een variant van het plan C, hierna aangeduid als gewijzigd plan C, aangegeven. Hierbij komt de westelijke afdamming niet bij Brielle, doch is deze gedacht als loopende van Steenenbaak in de richting van den zuidoostelijken hoek van den Noordbankpolder (bij de Eendenkooi). Bij Brielle zou een eenvoudige dam met weg moeten worden aangelegd met een bruggetje of duiker voor verbinding van de beide door dezen dam gescheiden boezemgedeelten. De dam bij den Steenenbaak zou volgens den ontwerper slechts weinig duurder zijn dan bij Brielle.

Daar-

Daartegenover staat, dat men daarbij de kosten van ruim 12 km. dijksverhooging bespaart, terwijl een gedeelte van de gronden der Vereeniging tot Landverbetering ter weerszijden van het kanaaltje door Rozenburg binnen de afsluiting vallen, zoodat bedijking daarvan overbodig wordt. De boezem van de afgesloten Brielsche Maas wordt 200 ha. grooter, wat voor de handhaving van een bepaald boezempeil van belang is. De ontwerper meent, dat daardoor een oppervlakte van 200 ha. voor landaanwinning verloren gaat. Mijn verwachtingen voor landaanwinning aan de zeezijde zijn echter niet groot. Een schatting van f 200.000,- is beslist veel te hoog. In het allergunstigste geval mag deze niet hooger dan op f 20.000,- worden gesteld. Bovendien staat daartegenover, dat meer buitengronden van de Domeinen binnen de afdamming vallen. Daarbij is afvoer van het boezemwater niet alleen mogelijk door de uitlaat-sluis van het Hartelsche Gat, door het Voornsche Kanaal en door de sluis aan het oosteinde van Rozenburg, doch ook door het kanaal door Rozenburg. Ik ben evenals dhr. Schlingemann, Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat, van meening, dat aan de afdamming bij Steenenbaak de voorkeur moet worden gegeven, welk plan ook de Minister van Waterstaat het beste acht.

Wij zullen thans overgaan tot de bespreking van de domeinbelangen, die er bij betrokken zijn. Die bepalen zich tot de gronden, die door deze afdamming voor de cultuur geschikt zijn. Willen zij dat zijn, dan moet:

- I. de afdamming van dien aard zijn, dat de te maken dammen een voldoende zeewerend vermogen verkrijgen, zoodat doorbraak of overstorting niet valt te vreezen;
- II. de afwateringsgelegenheid zoodanig zijn, dat een ge-

wenscht

wenscht boezempeil kan worden gehandhaafd;

III. de zoetwatervoorziening door de Hartelsche sluis verzekerd zijn.

Ad Ium.

WESTELIJKE AFSLUITDAM.

Hieraan geeft de ontwerper een buitenbeloop met een helling van 1 op 2, hetwelk tot 3,38 m. + N.A.P. (stormvloedshoogte) met basaltglooiing is verdedigd en hoger op met klinkerglooiing, een kruinshoogte van 6 m. + N.A.P. en een kruinsbreedte van 14 m., een binnenbeloop met een helling van 1 op $2\frac{1}{2}$, hetwelk op 0,20 m. door een 3m.

breeden platten berm wordt onderbroken. Dit dwarsprofiel ontmoet dezerzijds bezwaren. De helling van 1 op 2 voor het buitenbeloop acht ik te steil. Het ontbreken van een buitenberm heeft tengevolge, dat een hoogere golfoploop zal optreden. Een 14 m. breede kruin met een 6 m. breede rijbaan en 2 fietspaden van 1,20 m. schijnt voor de verbinding in dit landsgedeelte wel te kostbaar, evenals trouwens een zoodanig hoog gelegen rijweg, waarbij onnoodig een belangrijk grootere hoeveelheid grond moet worden verwerkt en voor de uitwegen der aangrenzende binnen de afsluiting vallende landerijen opritten noodig zijn, die de exploitatie ervan bemoeilijken. Het zou m.i. uit een dijkstechnisch-, cultuurtechnisch- en economisch oogpunt beter zijn aan den westelijken afsluitdijk een dwarsprofiel te geven, zooals is afgebeeld op bijlage 1, t.w.:

een met steenglooiing verdedigd waterbeloop met een helling van 1 op 3, een 6 m. breedenmet klinkerglooiing verdedigden buitenberm, oploopende van 3,25 m. + N.A.P. tot

3,70 m. + N.A.P., een bovenbuitenbeloop met een helling van 1 op 3, waarvan de benedenste 2 meter met klinkerglooiing zijn verdedigd, een kruinsbreedte van 2 m., een kruinshoogte reikende tot 7 m. + N.A.P. met een tonrondte van 0,10 m. daarboven, een binnenbeloop met een helling van 1 op $2\frac{1}{2}$, een afwateringsgreppel aan den teen met een bovenbreedte van 0,60 m., een aan deze greppel aansluitenden binnenberm gelegen met de zijkanten op 1 m. + N.A.P. en met een tonrondte daarboven van 0,25 m., een binnenbermbreedte van 8,50 m., waarop een rijwielpad ter breedte van 1,30 m., gescheiden van den rijweg door een onverhard gedeelte ter breedte van 0,70 m. en van den greppel door een onverhard zijberm van 0,50 m., een rijweg met een verhardingsbreedte van 4,50 m., een onverhard zijberm aan de binnenzijde ter breedte van 1,50 m., een bermbeloop van 1 op 2, afdalende van 1 m. + N.A.P. tot 0,50 m. - N.A.P., aansluitende aan een 1 m. breeden platten berm op 0,50 m. - N.A.P. en vervolgens zich voortzettende in een onderwaterbeloop bij een diepe geul onder een helling van 1 op 5. Ter plaatse van den vaarweg wordt de dijk onder het waterbeloop en den buitenberm tot G.L.W. opgezonden. De dikte der kleibekleding onder de steenglooiing is aangehouden op 0,40 m., overgaande in een dikte van 0,50 m. onder den buitenberm. Onder het buitenbeloop bedraagt deze dikte eveneens 0,50 m., en onder het binnenbeloop, de zijkanten van den binnenberm en het boezembeloop boven 0,50 m. - N.A.P. 0,20 m. en op de kruin geleidelijk overgaande van 0,50 m. tot 0,20 m. Dit profiel biedt het voordeel, dat op den buitenberm de

golf-

golfslag wordt gebroken, waardoor de golfoploop vermindert. De hoogste bekende stormvloedsstand ter plaatse zal bereikt zijn op 23 December 1894 en bedragen hebben 3,60 m. + N.A.P. en de daarop volgende in hoogte op 12 Maart 1906: 3,40 m. + N.A.P. Voor de opwaaiing ter plaatse is gerekend op 0,50 m. en voor maximum golfoploop op 2,50 m. Een verhardingsbreedte van 4,50 m. voor den rijweg en 1,30 m. voor het rijwielpad lijken mij met het oog op het te verwachten verkeer voldoende. Bij een rijweg op een laag gelegen binnenberm, zooals hierbij wordt voorgesteld, kan volstaan worden met een tweetal op- en afritten bij de aansluiting aan de rivierdijken.

De dwarsprofielen voor den oostelijken afsluitdam door de Botlek en voor den te verhoogen en verzwaren dam door het Hartelsche Gat moeten aan andere eischen voldoen. Hier toch is door de geringe breedte der af te dammen gaten en door de toeleidende opritten de rijweg op de kruin der dammen wel op zijn plaats. Vermoedelijk zal het toekomstige verkeer hierover grooter zijn, zoodat uit een verkeerstechnisch oogpunt hieraan/hogere eischen gesteld mogen worden dan aan den westelijken afsluitdijk.

Ad IIum.

BOEZEMPEIL.

Op de hierbij overgelegde overzichtskaart (bijlage 2) zijn aangegeven de Staatsgronden langs en in de Botlek, Brielsche Maas en Hartelsche Gat, alsmede de werken volgens gewijzigd plan C. Het wei- en bouwland is met groene, het griendland met roode en het riet, ruigten en biesland met gele kleur aangegeven. Voorts gaan hierbij:

een

een staat (bijlage 3) van de Staatsoppervlakten in de afsluiting vallende, aangegeven door hun kadastrale benaming, de kantoren waaronder zij zijn gelegen, hun verpachtingen, de totale grootten, den aard en het totaal der gronden, die door de afsluiting in waarde kunnen vermeerderen en

een staat (bijlage 4) van schatting van de waardevermeerdering der Staatsgronden door de afsluiting bij aanhouding van een boezempeil van ten hoogste 0,50 m. - N.A.P.

Het voor den boezem te kiezen peil is van het grootste belang voor de latere exploitatie der binnen de afsluiting vallende buitengronden langs de Botlek, Hartelsche Gat en Brielsche Maas, zoowel voor den Staat als voor de particulieren, alsmede voor de polders, die thans nog op natuurlijke wijze hun water loozen op deze rivieren. Ook op de kosten van de polders, die bemaald worden, kan het van zekeren invloed zijn door meer of mindere hoogte van opmaling. De hoogteligging der buitengronden varieert van gemiddeld L.W. tot gemiddeld H.W. Het te kiezen boezempeil is uit den aard der zaak van invloed op de meer of mindere oppervlakte, welke droogvalt. Hoofdzaak is echter, dat het peil zoodanig gekozen wordt, dat een goede exploitatie als bouwland van de hoogere en als weiland van de lagere buitengronden mogelijk wordt. Daarom is een boezempeil voor de buitengronden van 0,50 m. - N.A.P., speciaal voor het winterpeil, noodig. In den zomer kan het zoo noodig bij inlating van water iets hoger oploopen. In de bijlagen van het schrijven van den Minister van Waterstaat dd. 17 Dec. 1937 No. 371 is geen sprake van een vast boezem-

peil. Wel wordt in het schrijven van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat, Directie Benedenrivieren dd. 4 Aug. 1937 No. 2386 T het peil van het kanaal door Voorne 0,20 m. - N.A.P. als boezempeil genoemd, wijl het kanaal deel van den boezem zal uitmaken, doch uit de verdere bescheiden blijkt, dat de tegenwoordige standen in het kanaal varieeren van 0,90 m. - N.A.P. tot 0,50 m. + N.A.P. Voor de scheepvaart is er dan ook naardezerzijdsch inzicht geen bezwaar, dat het peil in het kanaal op 0,50 m. - N.A.P. wordt gesteld, en dit dus toch deel van den boezem kan blijven uitmaken. De Hoofdingenieur Dr. ir. J. van Veen maakt in zijn nota berekeningen voor uit- en inlaat van het water door de te maken sluis in de afdamming van het Hartelsche Gat en gaat daarbij voor de uitlaat tot 0,50 m. - N.A.P. en voor de inlaat tot 0,70 m. - N.A.P. in den boezem. Op het overzichtskaartje van den Minister van Waterstaat is aangeteekend "boezempeil naar wensch tusschen H.W. en L.W.". Een winterpeil van 0,50 m. - N.A.P., hetwelk m.i. voor de medewerking van de Domeinen aan deze afsluiting als eisch gesteld dient te worden, is niet een onvervulbare eisch, daar bij gewijzigd plan C op vier verschillende plaatsen water uit den boezem kan worden geloosd.

Ad IIIum.

ZOETWATERVOORZIENING.

Volgens de berekeningen van Dr. ir. Van Veen is de zoetwatervoorziening verzekerd. De inlaatsluis in het Hartelsche Gat heeft daarvoor wel voldoende capaciteit.

Na-

NADERE BESCHOUWINGEN.

In § 5 der nota schrijft Dr.ir. J. van Veen "het Rijk (domeinen) bezit gorzen, rietlanden en griendlanden nabij Nieuwesluis, Brielle en tegenover Zwartewaal. Voor deze laatste bestaan inpolderingsplannen, welke geraamd zijn op f 200.000,-". In dit bedijkingsplan zijn echter ook particuliere gronden begrepen. De bedijking der bekade buitengronden boven en beneden de havens van Blankenburg op Rozenburg volgens plan IV van den toenmaligen Hoofdingenieur der Domeinen te Dordrecht omvat ruim 99 ha. Staatsgrond en ruim 58,5 ha. particuliere gronden. De kosten werden geraamd op f 222.000,-, bij werkverschaffing op een basisloon voor Rozenburg, waarvan f 111.000,- aan arbeidsloonen, vergoedingen, regenverlet, feestdagen en een deel der sociale lasten en f 111.000,- aan bijkomende kosten. Bij 90% vergoeding van genoemd bedrag ad f 111.000,- door het Departement van Sociale Zaken en bij een bijdrage van de polders Oud Rozenburg, Nieuw Rozenburg, Blankenburg, Lange- en Ruigeplaat van f 7000,-, de polders Zuid Rozenburg en Zuid-Blankenburg van f 5000,- en de Gemeente Rozenburg van f 2000,- kwam de bijdrage voor de eigenaren op + f 700,- per ha. Dit bedrag was te hoog. Van geen der particuliere eigenaren was op dezen basis medewerking te verkrijgen. Daarom werd door even genoemden hoofdamtenaar een gewijzigd plan IV opgemaakt, waarin een mindere breedte voor de verharding der wegen werd opgenomen en de benedenste loswal verviel. De raming van kosten werd dientengevolge f 199.500,-, waarvan f 104.000,- aan arbeidsloonen enz. en f 95.500,- aan bijkomende kosten. Bij 90% ver-

goe-

goeding in de arbeidsloonen enz. en de hiervoor genoemde bijdragen der polders en Gemeente, onder bijrekening der kosten van uitvoering voor de Heide Maatschappij ad ruim f 2000,- werd daarvoor een bijdrage vereischt van de eigenaren van ongeveer f 608,- per ha., wat nog te hoog was om zich de medewerking der particulieren te kunnen verzekeren. Wanneer de Gemeente f 13.000,- bijdroeg, of deze kosten bezuinigd werden door geen havendammen voor het veer Rozenburg - Nieuwesluis te maken, dan werden de kosten voor de eigenaren gereduceerd tot ongeveer f 525,- per ha. Dit was voor de particuliere eigenaren nog te veel. Voor elke duizend gulden meer subsidie werd de bijdrage voor de eigenaren per ha. \pm f 6,34 minder. De meerdere subsidie van de polders moest f 4000,- bedragen om te komen tot f 500,-, het maximum, dat het gros der eigenaren vermoedelijk in de bedijkingskosten zou willen bijdragen, als de afsluiting van de Botlek en de Brielsche Maas niet tot stand zou komen. Volgens een gemaakte veronderstelling van dhr. De Haas van Dorsser, één der mede-eigenaren, zouden de polders wel bereid zijn om elk hun bijdragen met f 5000,- te verhoogen. Bij een bijdrage der Gemeente van f 13.000,-, van de polders Oud-Rozenburg, Nieuw Rozenburg enz. van een bijdrage ad f 12.000,- en van de polders Zuid-Rozenburg en Zuid-Blankenburg een bijdrage van f 10.000,-, bij eene vergoeding in de arbeidsloonen enz. door Sociale Zaken van 90%, zou dan het bedrag der bijdrage voor de eigenaren gekomen zijn op \pm f 462,- per ha. Deze bijdragen werden echter niet toegezegd. De GemeenteRozenburg wenschte voor een veer, dat haar eigendom niet was, geen bijdra-

ge te verleenen. Voor de afsluiting zelf zal waarschijnlijk van de Gemeente Rozenburg wel subsidie te verkrijgen zijn, omdat Rozenburg daardoor rechtstreeksche verbindingen bekomt.

De polders waren niet bereid hun toegezegde bijdragen te verhoogen tot bedragen als werden gevraagd. De polders Oud Rozenburg, Nieuw Rozenburg, Blankenburg enz. wilden slechts verhoogen tot f 10.000,-, zulks indien er geen afsluiting van de Brielsche Maas tot stand zou komen. Later deelde het Bestuur nog mede, dat zij niet verder wilde gaan, doch dat de ingelanden, desgevraagd, voor de afsluiting waarschijnlijk wel een hogere subsidie zouden willen verleenen, omdat zij die oplossing mooier vonden. Ook hierbij behoeften zij hun dijken niet te verzwaren, terwijl de afsluiting daarboven de voordeelen van zoetwatervoorziening en rechtstreeksche verbindingen met Voorne en Putten opleverde. De van de eigenaren vereischte bijdragen konden dus niet verder worden gereduceerd. Waar bovendien de materiaalkosten, de huren van transportmiddelen sterk omhoog zijn gelopen, zijn de benoodigde bijdragen nog hooger geworden, zoodat de eventueele uitvoering dezer bedijking, als de afsluiting niet mocht doorgaan, ook vrijwel als uitgesloten beschouwd kan worden. Er is in dit opzicht dan ook alle reden voor het Departement van Financiën om de afsluiting zooveel mogelijk te bevorderen. De bijdrage voor deze Staatsgronden, met het overige weiland in de afsluiting vallende, van f 500,- per ha. komt mij niet overdreven voor. Zocals staatje sub 3 laat zien komen hiervoor in aanmerking 125 ha. Voor de

griend-

griendgronden ad 54 ha, wordt een bijdrage voorgesteld van f 400,- voor de 67 ha. riet en 39 ha. ruigten en biezen f 900,- per ha. Deze laatste bedragen zijn wel aan den hoogen kant. Voor de particuliere rietgronden, ruigten en biesgronden zal zeker geen bijdrage van f 900,- verkregen kunnen worden. Deze bijdrage zal naar schatting niet hooger dan f 650,- per ha. mogen worden aangenomen.

VISSCHERIJEN.

Bij de afsluiting is ook de visscherij in de Botlek, Brielsche Maas en Hartelsche Gat betrokken. Waar de visscherij eigendom van den Staat is, is de verandering, die daarin door de afsluiting zal worden gebracht, mede onder de oogen te zien. In § 6 der nota wijdt Dr. ir. Van Veen eenige beschouwingen aan den invloed der afsluiting op het bestaan der tegenwoordige visschers op dit riviervak en neemt een bedrag voor eventueelen steun aan deze visschers in zijn berekening op. Hier kan dus volstaan worden met een beschouwing, welke verandering de afsluiting in den eigendom der visscherij voor den Staat zal te weeg brengen.

Met de visscherij op de Maasvlakte heeft het Domeinbestuur weinig te maken, omdat deze niet verpacht wordt, dus met een gewoon consent bevischt kan worden. De uitoefening van de visscherij op de Maasvlakte wordt door de afsluiting voor de in het rapport van Dr. ir. Van Veen genoemde drie visschers niet bepaald onmogelijk, omdat de Maasvlakte toch nog altijd via den Waterweg te bereiken zal zijn. Zij wordt er natuurlijk wel sterk door bemoeilijkt. De riviervisscherij op Botlek en Brielsche Maas en Hartelsche

sche Gat is door het Domeinbestuur verpacht als volgt:

A. De visscherij met de zalmsteken, bot-, aal-, visch- en palingfuiken in

Perceel I

a. de Oude Maas van de bovenpunt van de Carnisseplaat onder Barendrecht tot aan de Botlek;

b. het Spui tot den Ouden Tol met hare beide monden;

c. het Scheer;

d. het Poortugaalsche- en Hoogvlietsche gat;

e. het Hartelsche Gat boven de afdamming.

Perceel II.

Botlek en Brielsche Maas tot de lijn over de strandpalen 121, 122, met het deel van het Hartelsche Gat beneden de afdamming.

Perceel III.

Het kanaal door Rozenburg tot aan de sluis.

Verpacht aan Daniël van der Gaag te Maassluis voor drie jaar, ingaande 1 Juni 1937, dus eindigende 30 Juni 1940. De pachtsom wordt bepaald naar een percentage der bruto ontvangsten (hieronder begrepen eventueele crisistoelagen) en wel als volgt:

tot en met f 5000,-	4%
van f 5.000,- t/m f 7.500,-	6%
van f 7.500,- t/m f 10.000,-	8%
van f 10.000,- t/m f 20.000,-	10%
boven f 20.000,-	15%.

De Staat heeft het recht tegen het einde van een huurjaar de pacht op te zeggen, doch minstens drie maanden van te voren.

Krach-

Krachtens de voorwaarden dezer verpachting is de pachter bij het eindigen der pacht verplicht en bevoegd de inventaris behoorende tot deze visscherij aan zijn opvolger in de pacht over te dragen. De waarde daarvan wordt voor het houden der nieuwe verpachting bepaald door drie deskundigen, te benoemen één door den aftredenden pachter en twee door den Directeur der registratie en domeinen te 's-Gravenhage. Bij verschil van meening tusschen de deskundigen geldt de helft van het totaal der schattingssommen van de twee deskundigen, die elkaar het meest benaderen. Om tot de schatting te geraken legt de pachter aan den Inspecteur der domeinen te Rotterdam een volledige lijst van alle zaken, die den inventaris uitmaken, over. De minister is bevoegd op advies der deskundigen de voorwerpen te schrappen, die er naar zijn meening niet op behooren voor te komen, als niet bepaald noodig of oneconomisch zijnde voor de uitoefening van het bedrijf of als verkeerd in te ouden toestand.

De kosten der schatting komen ten laste van den aftredenden pachter. De nieuwe pachter is niet verplicht tot overname van de gebouwen, wanneer de aftredende pachter hem niet in staat stelt tot overname van de huur, de erfpacht of den eigendom van de gronden, waarop die gebouwen staan.

De economische waarde m.a.w. de pachtwaarde van deze visserij was sinds lang wegens den grooten achteruitgang van opkomst van zalm zeer gering. M.i. is daarin geen verbetering te verwachten en kan op zich zelf de vernietiging van de steekvisserij, als zijnde van zeer

ondergeschikt belang, geen factor van beteekenis tegen de afsluiting zijn. De steekvisserij en die met palingvinken toch worden voor rekening van den pachter slechts door eenige loonvisschers uitgeoefend. Voor de overige visscherij, tot zijn pacht behorende, geeft de pachter vergunningen uit. Voor de steekvisserij waren de laatste jaren slechts een vijftal loonvisschers in dienst. Hierbij doet zich echter de volgende omstandigheid voor. De aftredende pachter is niet alleen verplicht, maar ook bevoegd, den inventaris aan den nieuwen pachter over te dragen. Als de Staat ondanks alle moeite geen nieuwen pachter kan krijgen, dan behoeft de Staat zich m.i. ook niets van den inventaris aan te trekken. Doch hoe wordt de toestand, als de Staat de uitoefening van de voornaamste steekvisserij, n.l. hier in perceel II, totaal onmogelijk maakt. Komt dan niet op den Staat de moreele verplichting te rusten, een gedeelte van den inventaris over te nemen of te vergoeden? Indien hiermede bij de afsluiting rekening moet worden gehouden, dan behoort de berekende waardevermeerdering der Staatsgronden daarmede te worden verminderd. Indertijd werd die inventaris zeer hoog geschat, n.l. op ruim f 30.000,-, ondanks het feit, dat toen reeds een sterke achteruitgang in de zalmopkomst viel te constateeren. Door verderen achteruitgang is het bedrijf zeer ingekrompen, zoodat de bedrijfswaarde van den inventaris ook belangrijk verminderd moet zijn en naar mijn gissing met de gebouwen mede zeker beneden de f 10.000,- moet blijven. Behalve de gebouwen, zal de verdere inventaris na overname door den Staat, bij verkoop zeker zoo goed als niets op-

brengen.

De pachtsom in de laatste jaren der voorlaatste verpachting, werd telken jare door den Minister van Financiën vastgesteld en bedroeg niet meer dan f 100,- à f 200,- per jaar.

- B. De visscherij met alle soorten van drijfwand en vlouwen in perceelen I en II onder A genoemd. Verhuurd van 1 Juli 1937 tot 30 Juni 1940 voor f 110,- per jaar aan de afdeeling "de Toekomst" van de vereeniging Hoofdafdeeling "Zoetwatervisscherij" der Nederlandsche Heidemaatschappij, gevestigd te Brielle.

Deze visscherij wordt voor perceel II door de afsluiting in de Botlek en Brielsche Maas vernietigd, zoodat alleen overblijft perceel I, waarop niet alle drijvers zullen kunnen visschen. Hoofdzakelijk wordt op zalm en spiering gedreven. Het drijven op zalm was reeds zeer verminderd door de geringere zalmopkomst. De pachtwaarde zal door de afsluiting wel tot de helft verminderen.

- C. De visscherij met alle geoorloofd vischtuig, uitgezonderd de zalmzegen, het drijfwant, de zalmsteken, bot-, aal-, visch- en palingfuiken en de kuil hoe ook bevestigd in de perceelen I, II en III onder A beschreven, verpacht van 1 Juli 1937 tot 30 Juni 1943, tegen f 580,-, per jaar aan voornoemde afdeeling "de Toekomst" te Brielle. Door de afsluiting vermindert perceel I niet in waarde, terwijl deze visscherij in de afsluiting zelf, dus perceel II en III in waarde kan vermeederen, doordat hierin uitzetting van broed voor zoetwatervisscherij zeker goede resultaten kan opleveren.

Voor

Voor de visscherij sub A, B en C is de voorwaarde in de pachtakte opgenomen, dat de Staat bij het einde van elk pachtjaar de pacht kan opzeggen, doch minstens drie maanden te voren. Verder zijn voor perceel II nog enkele aas-kuiltjes verpacht. Dit is echter van weinig beteekenis.

De visscherij in het Kanaal door Voorne behoeft niet in waarde te verminderen.

SCHELPENZUIGEN.

Op de schelpenzuigerij is de afsluiting voor de Domeinen van geen financiële invloed. Op de Maasvlakte worden jaarlijks wel eenige schelpen gezogen door de schelpenzuiger Marie, doch dit is een zeer gering percentage van de schelpen, die jaarlijks door dezen zuiger wordt gezogen. Bovendien kan die zuiger ook na de afsluiting de Maasvlakte bereiken. Op de jaarlijksche vergoeding, die voor het schelpenzuigen voor de schelpenzuiger Marie betaald wordt aan de Domeinen, is de afsluiting van geen invloed.

De indirecte en algemeene voordeelen voor den Staat aan de afsluiting verbonden kunnen m.i. hier buiten beschouwing blijven, omdat deze voldoende in de nota van Dr.ir. J.van Veen belicht worden.

NATUURMONUMENT "DE BEER".

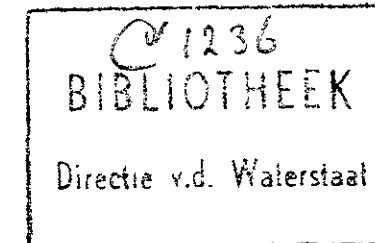
De rentmeester van het kroondomein te Klundert is voorzitter van de stichting Natuurmonument "de Beer". Daar dit natuurmonument bewesten den afsluitdijk blijft, komt het mij voor, dat deze afdamming van geen ingrijpen-

de beteekenis daarvoor is.

's-Gravenhage, 24 Mei 1938.

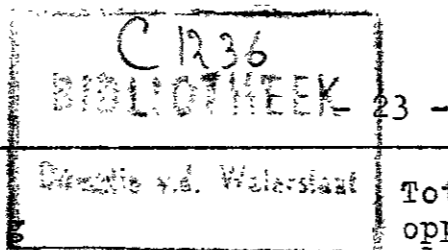
De Directeur van het Technisch Bureau der Domeinen,

O m s c h r i j v i n g	Totale oppervlakte.	bouw- en weiland (inclusief kaden en buitengors.)	Griendland.	Rietland.	Ruigten, biezen en slikken.	Gronden, die door de afsluiting in waarde kunnen vermeederen.
Transport	± 205.1050	34.83	48.43	57.62	33.76	± 174.64
De oppervlakte van de Leeuwensluissloot tot aan de uitwateringsduiker van den polder Nieuw Rozenburg dadelijk boven het bekade gors boven de Plankenburgsche haven. Gemeente Rozenburg.	± 127.70	95.71	5.20	13.36	8.30	± 122.57
In de bekadingen beneden en boven de Plankenburgsche haven:						
bouwland	53.81	ha.				
kavelweiland	27.0510	"				
kade weiland en buiten weiland	14.85	"				
griend dadelijk boven de Leeuwensluissloot	5.20	"				
riet voor de bekadingen	13.3570	"				
ruigten en biezen Plaatje voor Zwartewaal	8.30	"				
wegen	1.4245	"				
uitwateringsgeulen	3.8100	"				
Bouw- en weiland herverhuurd tot 1 Jan. 1940, griend verhuurd t/m 15 Maart 1948, riet en plaatje t/m 28 Febr. 1949						
Het bouw- en kavelweiland is kadastraal bekend Gem. Rozenburg Sectie B nos. 2594, 2593, 2592, 2591, 2588, 2587, 2586, 2585, 2584, 2583, 2582, 2597, 2598, 2599, 2601, 2600, 2575, 2574, 2573, 2576, 2570, 2571, 2569, 2568, 2567, 2566, en Sectie C no. 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123. Het kadeweiland en buitenweiland is kadastraal bekend Gemeente Rozenburg Sectie B. no. 2581 geheel, 2577, 2604 en 2596 alle gedeeltelijk, Sectie C no. 1112 geheel en 1125 gedeeltelijk. De griend is kadastraal bekend Gem. Rozenburg Sectie B no. 2604 gedeeltelijk. Het riet is kadastraal bekend Gem. Rozenburg Sectie A no. 2604, 2577 en 2596 alle ged. De ruigten en biezen zijn kad. bekend Gem. Rozenburg Sectie B no. 2604 ged. De wegen zijn kad. bekend Gem. Rozenburg Sectie B no. 2589 en 2590 en Sectie C no. 1136, terwijl de uitwateringsgeulen kadastraal bekend zijn Gem. Rozenburg Sectie B no. 2603 geheel en no. 2604 gedeeltelijk.						
<u>Rechteroever Fotlek.</u>						
De oppervlakte boven de bekade gorzen boven de Plankenburgsche haven tot aan de bovengrens van perceel Rozenburg Sectie C no. 723, 724, 726 geheel en no. 1125 gedeeltelijk. Ondershands verpacht tot en met 31 December 1948.	1.40	0.99		0.41		± 1.40
Een smalle lange strook boven het Hennepje, kad. bekend Gem. Rozenburg Sectie C no. 722, 721, 720 en 430.	1.09		0.16	0.39	0.54	1.09
Totaal	± 335.2950	131.53	53.79	71.78	42.60	± 299.70

C 1236
BIBLIOTHEEK
Directie v.d. Waterstaat

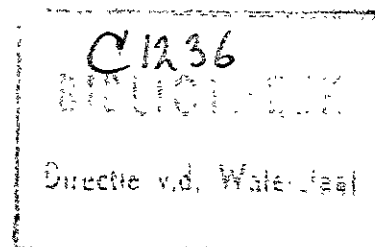
C 1236
BIBLIOTHEEK
Directie v.d. Waterstaat

O m s c h r i j v i n	Totale oppervlakte.	bouw- en weiland (inclusief kaden en buitengors.)	Griendland.	Rietland.	Ruigten, biezen en slikken.	Gronden, die door de afsluiting in waarde kunnen vermeerderen.
Transport	96.59	5.84	47.07	19.82	6.45	± 79.18
perceel 22 Gem ^{te} . Geervliet Sectie A no. 346 en 403 geheel en 396 gedeeltelijk Ten slotte nog een oppervlakte van de Bernisse tot Nieuwesluis. Bij grensregeling in erfpacht uitgegeven Gem. Heenvliet Sectie B no. 2766 ged.	3.05 3.00		1.36		1.14 3.00	± 2.50 ± 3.00
<u>Linkeroever van de Brielsche Maas.</u>						
perceel 23 Gem ^{te} . Vierpolders Sectie B no. 1439 en Gem ^{te} . Brielle Sectie A no. 280. Ondernemingsplaat, vroeger riet, thans weiland (sterk aangevallen kade). Gem ^{te} . Oostvoorne Sectie B no. 289. In erfpacht bij Jvr. Quarles van Ufford te Zeist c.s. tot 1 Nov. 1958	18.74 14.5150	18.74 7.25		3.30	3.45	± 18.74 ± 14.00
<u>Kantoor Inspecteur der Domeinen, Rotterdam.</u>						
<u>Rechteroever Brielsche Maas.</u>						
Een oppervlakte dadelijk boven het kanaaltje van Rozenburg (de Nooitgedacht). Gemeente Rozenburg Sectie A no. 2299. Einde huur 31 December 1939	9.33			8.92		± 8.92
Verpachting 1 Januari 1921 t/m 31 December 1940.						
perceel 15 Een oppervlakte dadelijk beneden den Brielschen veerheuveld aldaar; kad. bekend Gem. Rozenburg Sectie A no. 2311 geheel en 2461 gedeeltelijk. Gem. Brielle Sectie A no. 272 en 279 beide gedeeltelijk ± 34.88 Na grensregeling met Kroondomein en bijna geheel verlanding der geul achter de plaat, wordt de grootte geschat als hiernaast. Voor einde pacht nieuwe opmeting gewenscht.	± 34.88			20.83	9.17	± 30.00
perceel 14 Een oppervlakte van den Brielschen veerheuveld tot aan de krib aan de benedenzijde van het haventje van den Droespolder. Gem. Rozenburg Sectie A no. 2364 en 2357 beide gedeeltelijk. De geul achter de plaat is verland, rivierwaarts van de plaat ligt een zandplaat, die bij laagwater droogvalt, een strook is in erfpacht uitgegeven voor uitwateringsgeul Krabbepolder, kad. bekend Gem. Brielle Sectie A no. 2361	± 24.00	3.00		4.45	10.55	± 18.00
Een smalle strook van de krib bij het haventje van den Droespolder tot de uitmonding van de Leeuwensluissloot kad. bekend Gem. Rozenburg Sectie A no. 2364 en Sectie B no. 2604 beide ged. Ondershands verpacht aan Martinus Verheul Gem. Rozenburg.	± 1.00			0.30		± 0.30
Transporteeren	± 205.1050	34.83	48.43	57.62	33.76	± 174.64

C 1236
BIBLIOTHEEK
Directie v.d. Waterstaat

STAATSBUITENGRONDEN, VALLENDE IN HET DOOR RIJKSWATERSTAAT ONTWERPEN
AFSLUITINGSPLAN (GEWIJZIGD PLAN C.) VAN BOTLEK, HARTELSCHE GAT EN
ERIELSCHE MAAS .-

Ondersteld wordt in de afsluiting een boezempeil van 0.50 m.+ N.A.P.

O m s c h r i j v i n g	Totale oppervlakte.	bouw- en weiland (inclusief kaden en buitengors.)	Griendland.	Rietland.	Ruigten, biez en slikken.	Gronden, die door de afsluiting in waarde kunnen vermeederen.
	ha.	ha.	ha.	ha.	ha.	ha.
<u>Kantoor Ontvanger registratie en domeinen Brielle.</u>						
Linkeroever Botlek (aan de Welplaat) Verpachting 3 Augustus 1920, eind pacht 15 Maart 1940.						
perceel 26 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 529 en 616 beide gedeeltelijk	± 13.92			6.90	1.42	± 8.32
perceel 25 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 513 en 616 beide gedeeltelijk	± 21.69		21.69			± 21.69
perceel 21 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 513, 514, 515 en 616 alle gedeeltelijk. Gemeente Geervliet Sectie A no. 396 ged. en Gemeente Heenvliet Sectie B. no. 2763 gedeeltelijk (hiervan 5.84 ha. opgehoogd).	24.09	5.84	0.86	12.15	1.98	± 20.83
<u>Rechteroever Hartelsche Gat (aansluitende aan perceel 21).</u>						
perceel 20 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 515 en 514 beide gedeeltelijk	7.35		4.37	0.04	1.70	± 6.11
perceel 18 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 515 en Geervliet Sectie A no. 345 beide gedeeltelijk. (Van het land gaat een gedeelte af voor de nieuwe uitwateringsgeul).	3.52		2.47			± 2.47
perceel 17 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 515 en Geervliet Sectie A no. 345 beide gedeeltelijk. (Vroeger riet, thans zoo goed als geheel griend. Van het land wordt 0.6300 ha. vergraven voor nieuwe uitwateringsgeul).	4.67		3.49			± 3.49
perceel 16 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 515 en Geervliet Sectie A no. 345 beide gedeeltelijk. (Thans bijna geheel griend. Van het land gaat 0.7740 ha. voor de nieuwe uitwateringsgeul af).	4.77		3.77			± 3.77
<u>Linkeroever Hartelsche Gat</u>						
perceel 19 Gem ^{te} . Spijkenisse Sectie A no. 515 en 616 beide ged. 505, 506 en 504 alle geheel en Geervliet no. 347 en 396 gedeeltelijk	16.58		10.42	0.73	1.35	± 12.50
Transporteeren	96.59	5.84	47.07	19.82	6.45	± 79.18

C 1236
BIBLIOTHEEK
Directie v.d. Waterstaat

C 1236
BIBLIOTHEEK
Directie v.d. Waterstaat

WAARDEVERMEERDERING BIJ EEN BOEZEMPEIL VAN 0.50 m - N.A.P.

-.-.-.-.-.-

C1236
BIBLIOTHEEK
Directie v.d. Waterstaat

Rond 125 ha. bouw- en weiland.
 Gemiddelde waardevermeerdering f 500,-
 per ha. Ten laste van de Domeinen ko-
 men later de kosten van verkaveling,
 aanleg nieuwe verbindingswegen en ver-
 harding bestaande wegen. Grondwerk ver-
 kaveling en grondwerk wegen **kunnén** in
 werkverschaffing geschieden.
 125 ha. ad f 500,- f 62.500,-

Rond 54 ha. griend.
 Waardevermeerdering f 400,- per ha.
 Gerekend is hierbij, dat ten laste van
 de Domeinen later komen de kosten van
 ontgriending, verkaveling en aanleg we-
 gen, welke werken in werkverschaffing
 kunnen geschieden.
 54 ha. ad f 400,- " 21.600,-

Rond 69 ha. riet.
 Waardevermeerdering f 900,- per ha.
 Voor rekening van de Domeinen komen dan
 later nog de kosten van verkaveling en
 verbindingswegen. De grondwerken kunnen
 in werkverschaffing geschieden.
 69 ha. ad f 900,- " 62.100,-

Rond 39 ha. ruigten en biezen.
 Waardevermeerdering f 900,- per ha. Ook
 hierbij is gerekend, dat ten laste van de
 Domeinen komen de kosten van verkaveling
 en aanleg wegen. De grondwerken kunnen in
 werkverschaffing geschieden.
 39 ha. ad f 900,- " 35.100,-

Waardevermeerdering van de domeingronden,
 kad. bekend Gem. Oostvoorne Sectie B no.
 289, groot 14.5150 ha., waarvan 7.2500 ha.
 gorsweiland, 3.30 ha. riet en 3.9650 ha.
 ruigten, kribben, slikken en water, welke
 tot 1 Nov. 1958 in erfpacht zijn uitgegeven
 voor f 13,- canon per jaar, " 13.700,-

f 195.000,-

of rond f 200.000,-.
 Een deel der gronden is tot 1 Januari 1940
 in huur, doch de rest tot 1948 à 1949.
 Gemiddeld per ha. over de geheele opper-
 vlakte wordt dit ongeveer f 700,-

C 1236
BIBLIOTHEQUE
MUSEE NATIONAL D'HISTOIRE NATURELLE